Amsterdam University of Applied Sciences

Zootje

Author(s)
van Bussel, Geert-Jan

Publication date
2017

Document Version
Final published version

Published in
IP: Vakblad voor Informatieprofessionals

License
Unspecified

Link to publication

Citation for published version (APA):
van Bussel, G.-J. (2017). Zootje. *IP: Vakblad voor Informatieprofessionals*, *2017*(7), 19.

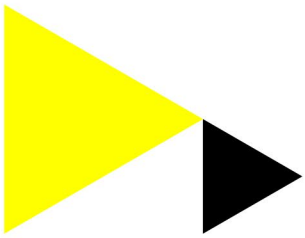

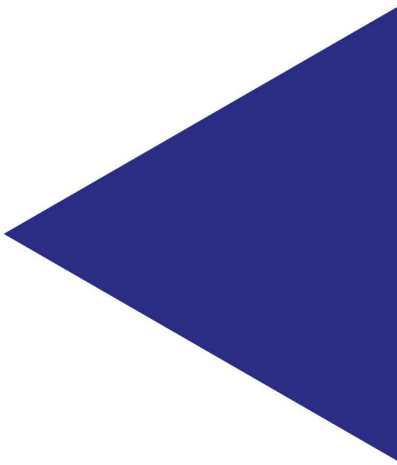

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: https://www.amsterdamuas.com/library/contact, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Creating Tomorrow

Download date:14 Sep 2026

Geert-Jan van Bussel

COLUMN

Zootje

De overheid staat de inlichtingendiensten toe 42 persoonlijke gegevens vast te leggen bij elke boeking van een vliegticket binnen Europa. Daar zijn gegevens bij over bijvoorbeeld 'voedselvoorkeuren', die geen verband hebben met het ticket dat geboekt is. Ze mogen vijf jaar worden bewaard, maar niemand weet of ze worden vernietigd. Het is een voorbeeld van het verzamelen van persoonlijke gegevens (oneerbiedig: datagraaien) waar vooral sinds we online zijn geen rem meer op lijkt te staan.

Het verzamelen van persoonlijke data is de kern van de digitale revolutie. We zijn uren bezig met de online verbindingen die het internet biedt. Wouter van Noort schreef er een boeiend boek over: *Is daar iemand? Hoe de smartphone ons leven beheerst*. Hij beschrijft hoe we zo verslaafd zijn geraakt dat we onze ziel en zaligheid toevertrouwen aan bedrijven als Facebook, Twitter en Instagram. We zijn gewillige 'slachtoffers' van bedrijven die gericht zijn op het bewust creëren van een internetverslaving, om op basis daarvan data te verzamelen en die vervolgens te gelde te maken. Datadealers zou je die bedrijven kunnen noemen, ook al omdat ze de maatschappelijke effecten van hun handel en wandel negeren.

Onze (semi-)overheid verzamelt vrolijk mee. De onmetelijke datastromen die de Smart City-initiatieven genereren, en waar onze overheden gretig instappen, creëren big data (met persoonlijke data van camera's, verkeerslichten, energiemeters en dergelijke). Ze kunnen gebruikt worden om het gedrag van burgers te manipuleren en te sturen. Singapore gebruikt ze om afwijkende meningen uit te bannen.

Er staat nauwelijks een rem op het verzamelen, opslaan en analyseren van die data. Dat gebeurt met argumenten als het verhogen van efficiency en vergroten van veiligheid. Gecombineerd met het 'probleemoplossende "imago" van de ICT', zo stelt de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, wegen die argumenten zwaarder dan 'transparantie, privacy, keuzevrijheid of accountability'.

In hun boek *Je hebt wél iets te verbergen* proberen Maurits Martijn en Dimitri Tokmetzis te achterhalen welke datastromen de overheid verwerkt. De conclusie is ontnuchterend. Er wordt nergens duidelijk beheer gevoerd. Het is niet bekend waar welke data wordt opgeslagen, hoe die data wordt gebruikt en geanalyseerd en of die data wordt vernietigd. Data stroomt van de ene database naar de andere, zonder enige transparantie. Informatiebeveiliging is een chaos, waardoor het verzamelen van data op zijn minst zorgwekkend is. Datalekken volgen elkaar op. Ondanks de waarschuwende rapporten en het bewustzijn dat het moet verbeteren, gebeurt er weinig. De EU-databeschermingsrichtlijn (GDPR), die volgend jaar mei moet ingaan, lost dat niet op. Misschien dat het meer bewustzijn genereert, maar of het een rem zet op het verzamelen van persoonlijke gegevens is twijfelachtig. Regels zijn geduldig.

Al met al maakt dit 'gegevensbeheerzootje' de uitdrukking 'betrouwbare overheid' lachwekkend. <

> 'Big data kan gebruikt worden om het gedrag van burgers te manipuleren en te sturen. Singapore gebruikt ze om afwijkende meningen uit te bannen'

Geert-Jan van Bussel is ondernemer en lector Digital Archiving & Compliance bij de Hogeschool van Amsterdam